

MAJANDUSAASTA ARUANNE

aruandeaasta algus: 01.01.2012

aruandeaasta lõpp: 31.12.2012

sihtasutuse nimi: Sihtasutus Eesti Inimõiguste Keskus

registrikood: 90012202

tänava/talu nimi, Tartu mnt 63

maja ja korteri number:

linn: Tallinn

maakond: Harju maakond

postisihnumber: 10115

telefon: +372 6445148

faks: +372 6465148

e-posti aadress: info@humanrights.ee

veebilehe aadress: www.humanrights.ee

Sisukord

Tegevusaruanne	3
Raamatupidamise aastaaruanne	21
Bilanss	21
Tulemiaruanne	22
Rahavoogude aruanne	23
Netovara muutuste aruanne	24
Raamatupidamise aastaaruande lisad	25
Lisa 1 Arvestuspõhimõtted	25
Lisa 2 Raha	26
Lisa 3 Nõuded ja ettemaksed	26
Lisa 4 Maksude ettemaksed ja maksuvõlad	27
Lisa 5 Võlad ja ettemaksed	27
Lisa 6 Sihtotstarbelised tasud, annetused ja toetused	28
Lisa 7 Sihtotstarbeliselt finantseeritud projektide otsesed kulud	29
Lisa 8 Tööjõukulud	29
Lisa 9 Seotud osapooled	29

Tegevusaruanne 2012

Eessõna

Inimõiguste keskuse jaoks oli 2012. aasta mitmes mõttes murranguline. Jätkasime kiiret arengut nii võrdse kohtlemise kui pagulasvaldkondades. Algasid mitmed uued tegevused, mis aitavad meil saavutada strateegias ettenähtud tulemusi ja mõju. Keskus on eelkõige huvikaitseorganisatsioon, tegutsedes inimõiguste kaitse tagamiseks ja edendamiseks.

Keskuse tegevus on muutunud oluliselt nähtavamaks ja laialdasemaks. Hea meel on tõdeda, et keskusega on liitunud uusi inimesi, ning senised töötajad on leidnud uusi võimalusi keskuse sees areneda. Lisaks on üha rohkem neid, kes peavad meie tööd oluliseks ja tähtsaks. 2012. aasta lõpus läbi viidud uuringust selgus, et vabaühendustest nimetasid inimesed just keskust kohaks, kuhu inimõiguste kaitse küsimustes pöörduda. Suurenenud profiil tähendab ka suuremat vastutust: ühiskonna, rahastajate, vähemusgruppide, koostööpartnerite ja meie endi töötajate ja vabatahtlike suhtes.

Lühikese aja jooksul on keskus hakanud saavutama juba märkimisväärseid tulemusi: olgu see siis muudatustes varjupaigataotlejate menetluses või ajakirjanike suurem teadlikkus pagulasteemade käsitlemisel. Sellele tuleb tulevikus enam keskenduda ning ka paremini sellest teada anda.

2012. aastal alustasime ka elektroonilise kuukirja väljaandmist, soovitan kõigil sellega liituda.

Soovin kõigile jõudu inimõiguste kaitsel,

Kari Käsper

juhataja

Pagulasprogramm

Pagulasprogrammis jätkus ja laienes varjupaigataotlejate õiguskliiniku tegevus. Aasta keskel algas ka teavitusprojekt rahvusvahelisest sundrändest, mis kestab 2013. aasta juunini. Mõlemat projekti rahastavad Euroopa Pagulasfond ja Siseministeerium. Need tegevused aitasid saavutada strateegias toodud eesmärgi tagada tõhusa ja kvaliteetse õigusabi kättesaadavus varjupaigamenetluse ja sellele järgneva kohtumenetluse vältel ning suurendada üldsuse teadlikkuse suurendamine pagulaste ja varjupaigataotlejatega seotud põhilistest mõistetest ja probleemidest. Tulevikus tuleb rohkem tähelepanu pöörata huvikaitsele eraldi ressursside leidmisele, et varjupaigataotlejaid ja pagulasi puudutava poliitika ja õigusaktide väljatöötamisel võetaks rohkem arvesse varjupaigataotlejate ja pagulaste huve ja õigusi.

Oluline samm oli astumine Euroopa Pagulaste ja Põgenike Nõukogu liikmeks (ECRE, *European Council on Refugees and Exiles*), keskus võeti seni ainsa Eesti organisatsioonina liikmeks detsembris 2012.

Varjupaigataotlejate õiguskliinik

Õiguskliiniku eesmärgiks on hästitoimiva, kiire ja kvaliteetse varjupaigamenetluse tagamisele kaasaaitamine läbi kvaliteetse ja asjatundliku õigusabi ning kohtus esindatuse kättesaamise tagamise. Kvaliteetse õigusabi andmise tagamiseks viidi läbi teoreetilisi koolitusi, kuid ka õigusnõustajate iganädalased kohtumised vanemõigusekspertidega arutamaks kaasusi ning nendega seonduvaid küsimusi. Kõik keskuse poole pöördunud varjupaigataotlejad said juriidilist abi: neid nõustati, esindati PPA-s intervjuudel, aidati koostada erinevaid varjupaiga- või kohtumenetluse jaoks vajalikke materjale ja dokumente ning vajadusel esindati kohtus või abistati riigi õigusabi taotluse koostamisel. 2012. aastal nõustas õiguskliinik kokku 34 varjupaigataotlejat, kelledest 7 taotlejale tehti positiivne varjupaigaotsus (5 pagulast ja 2 täiendava kaitse saajat).

Eesti Inimõiguste Keskus andis varjupaigataotlejatele õigusabi kogu 2012. aastal projekti toimumise jooksul, tagamaks ligipääsu õiglasele ning asjakohasele varjupaigamenetlusele. Õiguskliinikus andsid esmast nõu Tallinna Tehnikaülikooli õiguse instituudi ja Tartu Ülikooli õigusteaduskonna tudengid, advokaadid esindasid varjupaigataotlejaid kohtus ning vajadusel aidati varjupaigataotlejat riigi õigusabi taotlemisel. Nõustamine toimus e-maili, telefoni ning skype teel või Eesti Inimõiguste Keskuses ruumides teisipäeviti 13.00 -17.00 (eelnevalt kokku leppides ka igal muul ajal). Lähtuvalt vajadusest külastati Illuka Varjupaigataotlejate Vastuvõtukeskust ja Harku Väljasaatmiskeskust 1-2 korda kuus.

*Eesti Inimõiguste Keskuse
varjupaigataotlejate õiguskliinik
nõustas 2012. aastal 34
varjupaigataotlejat.*

Lisaks projekti otsesele eesmärgile on vaja koolitada tudengeid ning ka juriste, kes antud temaatikaga enne tegelenud pole, kuid kes on üles näidanud huvi tegutseda õigusnõustajatena õiguskliinikus. Lisaks teoreetilisele koolitusele kohtusid regulaarselt nõustamise käigus nõustajad vanemõigusekspertidega, et arutada kaasustega

seonduvaid küsimusi ning saada juhiseid edasiseks nõustamistööks, mis omakorda tõstis nõustajate pädevust ning muutis õigusabi kvaliteetsemaks. Projekti eesmärgi saavutamiseks oli oluliseks tegevuseks juuratudengite koolitamine õiguskliinikus nõustamise tarvis. Kõik koolituskulud aga võeti projekti eelarveprognosisist välja ning kahel korral aastas pidi keskus leidma kahepäevase koolituse tarvis rahalised vahendid. Siinkohal olid suureks abiks projektipartnerid UNHCR ja TTÜ. TTÜ pakkus omalt poolt nii lektoreid, ruume kui ka vajalikku tehnikat ning UNHCR võimaldas oma kuludega väliseksperdil tulla Eestisse koolitama.

Projekti rakendamist võib pidada edukaks, kuna kõik eesmärkide täitmiseks vajalikud ning eelpool kirjeldatud tegevused on teostatud ning ka kvantitatiivsed eesmärgid täidetud. Kvaliteetne ning asjatundlik õigusabi on varjupaigataotlejatele keskuse õiguskliinikus kättesaadav ning vajadusel on kohtus esindamine tagatud. Õiguskliiniku töö on igati jätkusuutlik ning kliinik omab nõustamiseks vajalikku inimressurssi, et jätkata ka 2013 aastal.

*Varjupaigataotlejate
keskmise hinne õiguskliiniku
nõustamise kvaliteedile: 9,3*

Detsembris 2012 viis projektimeeskond läbi uuringu Illuka Varjupaigataotlejate Vastuvõtukeskuses, et saada tagasisidet õigusabiteenuse vajalikkuse ning kvaliteedi kohta. Oma töö kohta saime viielt inimeselt tagasiside. Tagasidet andsid 2 isikut, kes hakkasid meie nõustamist saama pärast PPA tehtud intervjuusid ning 3 isikut, kellega olime seotud juba enne intervjuule minemist, kellest 1 on läbi teinud ühe suulise, ühe kirjaliku ning nüüd tuleb teine suuline intervjuu. Viiest kaks olid meie teenustega väga rahul, kaks olid rahul ning üks oli seisukohal, et teenus on normaalne, lisades, et kui antakse näiteks natuke vett, siis tuleb ka see vastu võtta. Kolm viiest olid seisukohal, et ilma meie pakutava õigusabita nad ei saaks hakkama. Üks vastas, et ta ei tea, kas saaks hakkama või mitte. Palusime neil ka anda hinde (skaalal 1st 10ni) meie pakutava teenuse kvaliteedi kohta. Kokkuvõttes oleks meie pakutava teenuse kvaliteedi hindeks 9,3. Samuti küsisime, et mis osas oleme suutnud neile eriti abiks olla. Kaks inimest viiest vastas, et oleme olnud neile abiks kogu menetluse ajal (ning ka kohtumenetluses). Üks vastas, et oleme abiks kui anname uudiseid menetluse kohta, et ta teab, mis toimub. Üks vastas, et oleme talle andnud elukogemuse. Vastati, et lisaks õigusabile, mis pakume varjupaigamenetluse jooksul sooviksid nad rohkem teada õiguslikust olukorras Eestis (mis õigused neil on) – kui nad positiivse vastuse saavad. Üks vastas, et oleks hea kui saaksime anda õigusabi nende emakeeles, mitte keeles, mis pole nende emakeel. Kaks inimest olid seisukohal, et esimesel korral, kui nendega kohtusime, oleksid soovinud nad teada Eesti elu kohta ja näiteks tööõiguse kohta. Üks vastas, et esimesel korral ta ei saanud aru, miks kontaktinimesed on olulised aga nüüd ta saab – lisades, et nad ei saa aru Eesti seadustest ning me aitame neid mõista, meid näeb ta kui kontaktinimesi.

Samuti pakkusime neile võimalust lisada midagi, mida nad arvavad, et oleks vaja teada. Kaks neist ütlesid, et suur aitäh teie abi eest. Üks vastas, et me võiksim rääkida PPA ametnikega, et neil on Illukal viibides stress ja seal ei ole lihtne olla. Seega mida kiirem menetlus seda parem, lisades, et on väga raske kui ei ole inimesi kellega suhelda. Samuti märkis ta ära, et vastuvõtukeskuses elab inimesi nii erinevatest kultuuridest – ning tundis muret, et osadel võivad olla mingid haigused, lisades, et vastuvõtukeskuses viibivate inimeste ja eestlaste tervise tagamise jaoks oleks tarvis, et kõik, kes viiakse Illukale, läbiksid enne põhjaliku tervisekontrolli, et vältida epideemiat kuna hiljem on raske ravida.

Õiguskliiniku töö tulemusena või kaasabil on toimunud mõned muudatused üldises varjupaigataotlejaid puudutavas kohtu- ja halduspraktikas:

1. Enam ei nõuta pagulastelt varjupaigamenetluse jooksul väljasaatmiskeskuses kinnipidamise kulude katmist. 11.11.2011 tegi Tallinna Halduskohus otsuse, millega tühistas Politsei- ja Piirivalveamet (PPA) ettekirjutuse, milles nõuti varjupaiga saanud isikult 2403,72 eurot, osas, millega nõuti 2313,18 euro tasumist.

See otsus muutis praktikat ning peale seda ei ole Eesti Inimõiguste Keskus täheldanud, et PPA oleks mõnele teisele varjupaiga taotlejale või saanule esitanud arve varjupaigamenetluse ajal väljasaatmiskeskuses viibitud aja eest. Praegusel ajal saab kulude katmist nõuda vaid selle aja eest, mil viibiti väljasaatmiskeskuses enne varjupaigataotluse esitamist. Ettekirjutuse tegemise üheks põhjenduseks oli säte, mille kohaselt on välismaalane kohustatud kandma enda Eestist lahkumise kulud, mis kantakse seoses tema väljasaatmisega.

Varjupaigataotleja kinnipidamine väljasaatmiskeskuses ei ole aga seotud väljasaatmismenetlusega, enamgi veel, välismaalase väljasaatmiskeskuses kinnipidamise tähtaja hulka ei loeta välismaalase poolt esitatud rahvusvahelise kaitse saamise taotluse menetlemise aega. Seega oli PPA poolt esitatud ettekirjutus esitatud valedel alustel ning täiesti põhjendamatu. Antud ettekirjutus oli ka vastuolus Euroopa Nõukogu direktiivi 2003/9/EÜ artikli 13 lõike 1 kohaselt, mille kohaselt peavad liikmesriigid tagama, et materiaalsed vastuvõtutingimused on varjupaigataotlejatele nende varjupaigataotluse esitamise ajal olemas. Sama direktiivi artikli 16 punkt 4 kohaselt tagavad liikmesriigid, et materiaalseid vastuvõtutingimusi ei kitsendata ega tühistata enne, kui eitav otsus on vastu võetud. Antud kaasuses pagulase suhtes ei tehtud eitavat otsust, vastupidi. Seega puudus PPA-l õiguslik alus vastuvõtutingimuste kitsendamiseks või tühistamiseks (ehk siis nõuda kompensatsiooni majutuse ja toidule tehtud kulutuste eest). Siinkohal tuleks ka mainida, et rahvusvaheliselt üldtunnustatud printsipiide kohaselt ei esitata varjupaigataotlejatele arveid materiaalsete vastuvõtutingimuste eest, eriti kui varjupaigataotlejal puuduvad rahalised võimalused.

Antud kaasuses avaldas oma arvamuse ka UNHCR öeldes, et: "Rahvusvahelises õiguses on selgelt väljakujunenud põhimõtte, et riigi omavoli oma territooriumile sisenemise kontrollimisel on reguleeritud rahvusvaheliste inimõiguste garantiidest tulenevate piirangutega. Nimetatud piirangud hõlmavad muu hulgas 1951. aasta pagulasseisundi konventsiooni artikli 31 lõikest 1 tulenevat kohustust, millega keelatakse osalisriigil kohaldada varjupaigataotlejatele ja pagulastele karistusi nende ebaseadusliku riiki sisenemise või riigis viibimise tõttu."

2. PPA varjupaigataotluse tagasilükkamise ja elamisloa andmisest keeldumise otsused on muutunud põhjendatumaks. Otseselt ei saa küll väita, et õiguskliiniku töö tõttu seda tehakse, kuid õigusnõustaja olemasolu distsiplineerib ametnikke kindlasti, nii otsuste tegemisel kui ka intervjuude läbiviimisel. Keskuseni jõudis kaebus ühe keskuse õigusnõustaja poolt, kus öeldi, et ametnikul oli kiire ning kiirustas varjupaigataotlejat temaga läbiviidaval intervjuul tagant, ega lasknud isikul lõpuni rääkida. Intervjuul on aga suur tähtsus kogu otsustusprotsessi jooksul. Intervjuudel, kus on osa võtnud õiguskliiniku nõustaja, ei ole pärast varjupaigataotlejate poolt kaebusi täheldatud.

3. Kõik varjupaigataotlejad saavad soovi korral tasuta õigusabi. Olgugi, et riigi õigusabi korras saab taotleda advokaati, siis praktika kohaselt ei määrata see enne PPA varjupaigataotluse tagasilükkamise ja elamisloa andmisest keeldumise otsust, mis tähendab, et menetluse ajal talle riigi poolt õigusabi ei tagata. Isegi kui keeldumise otsus on antud, on aega vaid 10 päeva, ning on kaasuseid, kus kohus ei ole selle aja jooksul riigi õigusabi taotlust rahuldanud. Samuti on kaasuseid, kus riigi õigusabi taotlust pole rahuldatud. Siinkohal tuleks ka mainida, et riigi õigusabi taotlus tuleb esitada eesti keeles ning varjupaigataotlejatele on selle vormi täitmine väga keeruline, kui mitte öelda võimatu. Samuti võib kohus saata taotlejale vigade kõrvaldamise määruse, mis tähendab, et riigi õigusabi taotluse esitamine ei ole nii lihtne toiming, millega saaksid kõik hakkama. Eeltoodust lähtudes saab väita, et põhimõtteliselt ei ole varjupaigataotlejatele tagatud riigi poolt tasuta õigusabi. Õiguskliiniku töö toonud kaasa selle, et kõik varjupaigataotlejad saavad tasuta õigusabi, garanteeritult kogu menetluse jooksul alates meiega kontakti võtmisest. Õigusabi ja esindus tagatakse nii PPA menetluses kui ka kohtumenetluse jooksul. Sellest lähtuvalt on kõigil võimalus efektiivselt oma õigusi kaitsta ka nt kohtus.

4. Väljasaatmiskeskusest on hakatud varjupaigataotlejaid vabastama ka ilma keskuse taotlusteta.

Oleme viidanud väljasaatmiskeskuses varjupaigataotlejate kinnipidamise mittevastavusele põhiseaduse ning rahvusvahelise õigusega ka mitmes edukas kohtuasjas.

Teavitusprojekt rahvusvahelisest sundrändest

Teavitusprojekti esimesel poolaastal toimusid mitmed tegevused: filmifestivali tARTuFF raames näidati filme ja viidi läbi arutelud; ajakirjanikele toimus õppereis Rootsi ja kaks seminari; PÕFFi inimõiguste eriprogramm keskendus pagulasteemadele; samuti algas Tartu Ülikooli, Tallinna Tehnikaülikooli ja Tallinna Ülikooli rahvusvahelise sundrände loengukursuse väljatöötamine.

tARTuFFi üldeesmärk oli saavutada festivali publiku suurem teadlikkus põgenikest, varjupaigataotlejatest, pagulastest täiendava kaitse saajatest ja ajutise kaitse saajatest. Üht teematilist mängufilmi vaatas 2100 inimest, ning iga dokumentaalfilmi vähemalt üle 70ne inimese (kokku vaatas dokumentaalfilme 601 inimest). tARTuFFil toimus ka arutelu “20 aastaga 60 pagulast Eestis – palju või vähe?”, mida filmiti ETV dokumentaalfilmide sarja “Eesti lood” pagulasteemalise osa (“Elu libedal jääl”) jaoks. Film linastus ETVs 2. jaanuaril 2013 ja on järelvaadatav ETV arhiivis, mistõttu oli tARTuFFi raames toimunud teavitus isegi loodetust suurem. Esimesel arutelul osalesid Kari Käsper (EIK), Juhan Saharov (JMK), Ingi Mihkelsoo (Pagulasabi), Lehte Roots (TTÜ) ja Kristi Toodo (EIK). Kuna huvi pagulasteemade vastu oli väga suur, otsustati korraldada ka teine pagulasteemaline arutelu filmi “Neli piinamise lugu” režisööri Mervi Jukkoneniga. Kokku osales pagulasteemalistel aruteludel üle kaheksa inimese. Kokkuvõttes võib tARTuFFi hinnanguks anda väga hea, kuna kunagi varem pole rahvusvahelise sundrände teematikat nii laialdasele publikule Tartus tutvustatud. Samuti osales aruteludes rohkelt inimesi, paljud neist soovisid pagulasi aidata ning Keskus on nendega ka kontaktis.

Projekti raames korraldati ajakirjanikele kaks seminari, üks Valgevene ajakirjandus- ja meediavabaduse teemal ning teine Euroopa migratsiooni arengusuundade kohta. Mõlemast seminarist võttis osa nii eesti kui ka vene ajakirjanikke, kes olid teemast huvitatud.

Ajakirjanike õppereis Stockholmis täitis kõik sellele seatud ootused ning seda teavitustegevust võib pidada efektiivseks ning jätkusuutlikuks, eriti kui soovitakse ajakirjanike harida. Seda näitab nii registreerunud ajakirjanike arv, kui ka peale õppereisi kogutud tagasiside. Õppereisil osales kokku 15 ajakirjanikku, osalemissoovist teatas aga ligi poole rohkem ajakirjanikke. Viie palli

süsteemis hindasid 13 tagasisidet andnud osalejat õppereisi keskmise hindega 4,31. Kriitikana toodi välja ootust intervjuuerida inimesi Märsta väljasaatmiskeskuses ning liiga tihedat programmi. Samas leiti, et oluks õppereis pikem, oleks paljudel ajakirjanikel olnud keerulisem osaleda. Vastanuteist kaheksa leidsid, et õppereisilt saadud infost piisab, et teemat oma töös edaspidi kajastada - see tähendab, et on piisavalt infot ja kontakte, et

*15 ajakirjanikku käis
pagulasteemalisel õppereisil
Stockholmis*

vajadusel ka iseseisvalt teemat edasi uurida. Korduvalt toodi välja huvi külastada ka Illuka Varjupaigataotlejate Vastuvõtukeskust ja Harku väljasaatmiskeskust ning kriisikoldeid mujal maailmas, kuna UNHCR tegi selle ettepaneku. Üldiselt näib, et õppereisi formaat kui selline pakub osalenutele huvi, sest vahetu kontakt on informatsiooniedastajana kõige efektiivsem. Mõned teemad, millest samuti osalejad huvitatud oleksid: inimõigused laiemas mõttes; vähemuste olukord Eestis; venelaste olukord Eestis; pagulaste olukord Eestis; inimeste õigused riigis, kus on diktatuur; etnilised konfliktid, Eesti sotsiaalhoolekanne; PPA töö varjupaigataotlejate lugude kontrollimisel.

PÖFFi inimõiguste eriprogrammi raames näidati üheksat filmi ja toimus neli arutelu, lisaks programmi avamine. Projekti üldeesmärk on saavutada festivali publiku suurem teadlikkus põgenikest, varjupaigataotlejatest ja sundrändest. PÖFFi raames kasutati infokanaliks antud teemalisi filme, mida kajastati inimõiguste eriprogrammis "Vabadus olla vaba". Programm tõi vaatajateni erinevates riikides lakkava ebaõigluse ja ebainimliku kohtlemise, teisalt ka palju lootust, elutahet ja inimlikku empaatiat. Räägiti sundrände põhjustest, inimkaubanduse ohvritest, varjupaigataotlejatest ning pagulastest. Lisaks toimusid viie inimõiguste programmi filmiseansi järgi ka teemakohased arutelud. Kolm arutelu toimus peale filme saalis ning kaks Solarise aatriumis. Sel aastal otsustati arutelud saalis läbi viia, sest sel puhul on garanteeritud suurem hulk inimesi, kes on filmi näinud ning omavad vajalikku taustainfot, et efektiivsemalt teema üle diskuteerida ning huvipakkuvaid küsimusi esitada. Programmi osutus lõplikult valituks võrreldes varasemate aastatega vähem filme – kokku 9 rahvusvahelise sundrände teemalist filmi. Näidati üheksat filmi ning vaatajate koguarvuks saadi 1260. Samuti toimus viis arutelu, mida kuulas kokku 270 inimest.

Loengukursuse väljatöötamine toimus projektijuhi Egert Rünne ja õppetegevuse eksperdi Lehte Rootsi ning kõigi ülikoolide koostööl.

Inimõiguste päeva tähistamine

10. detsembril 2012 toimus koostöös MTÜga Eesti Pagulasabi pagulasteemale tähelepanu juhtiv heategevusüritus "Ma toetan pagulasi".

*Pagulasteemalised filmid
PÖFFil: "Kinshasa lapsed",
"Lugupeetud perekond",
"Shun Li ja luuletaja",
"Lapsnõid", "Piroog",
"Ookeani värv", "Laager nr
14: totaalne kontrolltsoon",
"Keelatud hääled", "J.A.C.E."*

Arutelu PÕFFI raames teemal "Mis toidab võõraviha?"

Võrdse kohtlemise programm

Võrdse kohtlemise programmi raames jätkus 2012. aastal nõustamine diskrimineerimisküsimustes, samuti alustati seksuaalvähemuste õiguste kaitse seire projektiga. Mõlemad tegevused aitavad kaasa tõhusamale diskrimineerimisvastaste seaduste rakendamisele ning teadlikkuse tõstmisele.

Võrdse kohtlemise alane nõustamine

Eesti Inimõiguste Keskus pakkus ka 2012. aastal tasuta võrdse kohtlemise nõustamist nii eesti, vene kui ka inglise keeles. 2012. aastal pööruti nõustamisele 77 korral.

Pöördumiste põhjused olid väga erinevad. Oli juhtumeid, kus oli tegemist inimese ebavõrdse kohtlemisega või muu inimõiguse rikkumisega, kuid oli ka juhtumeid, kus isik lihtsalt ei teadnud, kuhu pöörduda või puuduvad Eestis nimetatud valdkonnaga tegelevad organisatsioonid sootuks.

Soopõhised probleemid olid järgmised:

- üks usuorganisatsioon (MTÜ) maksab erinevat palka meestele ja naistele sama töö eest;
- tööandjapoolne naistöötaja ahistamine – talle ei võimalda puhkust, vähendatakse palka, lisatakse töökoormust;
- ahistav jälitamine eksmehe poolt tänavatel ja avalikes kohtades.

Rahvuse, rassi, nahavärvusega seoses toodi välja probleemid:

- tööandja kohtleb mitte-eestlastest töötajaid haridusasutuses eestlastest erinevalt;
- avalikus kohas ei ole teise nahavärviga inimestel Eestis turvaline – nad kogevad mõnitamist, solvanguid ning isegi rünnakuid tänavatel.

Puuetega inimesed tõid välja järgmised probleemid:

- puudega laste olukord tavakoolis – liikumisvabaduse piiramine;
- puudega vangide olukord – liikumispuudega inimestele ei võimaldata abivahendeid, puuetega inimeste ligipääsetavus teenustele on piiratud;
- eestkoste määramise probleemid ja kohaliku omavalitsuse teenuse kvaliteet;
- raske haigusega töötajate teadlik alandamine, mõnitamine, töötingimuste muutmine tööandja poolt.

Usulise veendumusega seotud probleem oli selles, et tööandja ei arvestanud kaupluses töötaja graafikut tehes töötaja usuliste talitustega (nt pühapäeviti ja jõulude ajal ei saanud töötaja kirikusse minna, kuna pannakse graafiku järgselt tööle).

Euroopa Nõukogu soovitude (Liikmesriikidele seksuaalse orientatsiooni ja sooidentiteedi alusel diskrimineerimise vastu võitlemise meetmete osas) täideviimise seire

2012. aastal oli tegemist seire esimese etapiga, mille käigus tehti ettevalmistavaid töid (sealhulgas tutvustati seire eesmärgi ja plaanitud tegevusi Eesti LGBT organisatsioonidele, et tagada nende osalus). Esimesel poolaastal alustati info kogumisega, tõlgiti küsimustik ning saadeti see riigiasutustele, vajadusel küsiti täiendavaid küsimusi, millele saadi kiired vastused. Paraku oli vastuste sisu kohati ebainformatiivne. Aprillis ja mais intervjueriti aruande koostamiseks ka LGBT aktiviste, et teada saada, millised probleemid nende tegevuses eelkõige esinevad. Viimase etapina 2012. aastal koostati kogutud info põhjal esialgne aruanne, lühiülevaade ning nende tõlked. 2013. aastal on plaanis aruande põhjal läbi viia mitmeid huvikaitsetegevusi, sealhulgas selle tutvustamine riigiasutustele, erakondadele ja teistele. Seiret rahastas ILGA Europe.

“Vaatan, osalen, muudan”

“Vaatan, osalen, muudan” oli noortele suunatud projekt, mille käigus leidis aset kolm üritust ning valmisid 4 simulatsioonimängu ja 11-ne dokumentaalfilmi juurde käivad õppe- ja taustamaterjalid. Üldiselt võib öelda, et projekt täitis oma eesmärgid: aset leidsid planeeritud üritused, valmisid sisukad ja teemakohased materjalid, mis omakorda kõik panustasid ühiskondlikku debatti.

Sellise debati temaatiliseks eesmärgiks oli tutvustada sallivuse ja võrdse kohtlemise põhimõtteid ning täiendada “Vaata ja muuda” filmiprogrammi sallivuse, mitmekesisuse ja kodanikuteadlikkuse teemadel. Samuti oli eesmärgiks nende materjalide koostamisse kaasata mitmekülgse taustaga noori, mis peamiselt õnnestus geograafilisest aspektist, nimelt osales projekti esimeses ürituses noori üle Eesti (Alatskivilt, Viljandist, Ülenurmelt ja Tallinnast).

Valminud simulatsioonimängud on põhjalikud ja käsitlevad laia teemaderingi, mis on kõik ühel või teisel moel seotud diskrimineerimise, võrdse kohtlemise ja sallivuse teemaga. Simulatsioonimänge võivad läbi viia nii õpetajad, huvijuhid kui ka ärksad noored ise. Mängud on kohandatud raamatust “Compass: Manual for Human Rights Education with Young People” (toim. P. Brander jt, Euroopa Nõukogu kirjastus, 2012) ning nende kirjapanemisel on arvestatud Eesti kontekstiga. Samuti on mängud tehtud piisavalt detailsed ja juhendavad, et nad oleks võimalikult kasutajasõbralikud ja arusaadavad. Mänge saab failidena allalaadida Eesti Inimõiguste Keskuse kodulehelt <http://humanrights.ee/tegevus/vordne-kohtlemine/vaatan-osalen-muudan/> kui ka MTÜ Mondo kodulehelt <http://1maailm.ee/materjalid/>

Õppematerjalid valmisid järgmiste dokumentaalfilmide juurde, mida huvilised saavad MTÜ Mondo käest laenutada: „Afganistan ja Kriket“, „Anna Rohelist“, „Burma VJ“, „Bristol Rattaprojekt“, „Edie ja Thea“, „Jõuluvana Töötuba“, „Kolm Kurba Tiigrit“, „Maailmarahu ja teised 4. klassi võidud“, „Punam“, „Rwanda Õied“ Filmide juurde valminud materjalid on koostatud põhimõttel, et nad kannaksid endas projektis püstitatud eesmärgi – ärgitada noori mõtlema kodanikuks olemise, sallivuse, inimõiguste ja muudel sarnastel teemadel – ning et neid oleks kerge kasutada nii põhikooli alles lõpetaval kui juba gümnaasiumis tudeerival noorel. Õppematerjalides on nii selgitavat taustainfot filmide juurde kui erinevaid ülesandeid, mida läbi viia.

Inimõiguste aruanne ja uuringud

Aruanne “Inimõigused Eestis 2011”

11. aprillil 2012 esitles Eesti Inimõiguste Keskus aastaaruannet “Inimõigused Eestis 2011”. Järjestikku neljas aruanne käsitles sarnaselt eelmise aastaga Eesti viimase aasta arengut pea kõigis Euroopa inimõiguste konventsiooniga tunnustatud õigustes.

Aruandes anti ülevaade nii poliitilisest kui ka seadusandlikust arengust, statistikast ja uuringutest, tuuakse näiteid ning antakse konkreetseid soovitusi, kuidas edasi liikuda. Mitmed teisedki eelmisel aastal tõstatatud teemad on selleks aastaks lahenduse leidnud:

näiteks on leevendumas kõrgete riigilõivude probleem; samuti tunnistas Riigikohus karistusjärgse kinnipidamise põhiseaduse vastaseks. Samas on inimõiguste seisukohast endiselt mitmeid teemasid, millele tuleks edaspidi suuremat tähelepanu pöörata.

Projekti üldine eesmärk oli järelevalve inimõiguste tagamise üle Eestis läbi õigusaktide ja praktika analüüsi. Selle eesmärgi saavutamiseks seati üles otsene eesmärk – inimõiguste aruande Inimõigused Eestis 2011 koostamine ja väljaandmine.

Aruanne ilmus eesti keeles 11. aprillil (trükituna) ning inglise keeles keeles ilmub 2. mail ning vene keeles 10. mail (digitaalselt). Aruanne kujundati eelmisele aastale sarnasele viisil, mis võimaldab sama kujundust säilitada aastast-aastasse. Eesti keeles trükiti aruannet 200 eksemplari.

Iga konkreetne peatükk kajastab Eesti 2011.aastat arenguid järgnevate punktide alusel: poliitilised ja institutsionaalsed arengud, seadusandlikud arengud, kohtupraktika, statistika ja uuringud, head praktikad, olulisemad avalikud arutelud, trendid aruande perioodil. Aruanne annab seega ülevaate eelneval aastal toimunud, tuues esile nii positiivsed arengud kui puudujäägid ja paigalseisud, sisaldades ka konkreetseid soovitusi olukorra parandamiseks.

Uuringud EL Põhiõiguste Ametile

Eesti Inimõiguste Keskus koostöös Balti Uuringute Instituudiga FRANET võrgustiku liikmena kogub Eesti kohta teavet erinevate põhiõiguste valdkondade kohta. 2012. aastal aitas Keskus kaasa järgmiste aruannete koostamisel:

- Ad hoc infopäring: Ohvriabiteenused Euroopa Liidus: ülevaade ja analüüs ohvrite õiguste kohta praktikas (1. faas)
- Erineva suurusega aruanne: Ohvriabiteenused Euroopa Liidus: ülevaade ja analüüs ohvrite õiguste kohta praktikas (2. faas)
- Laste osalemine kohtumenetluses: õiguslik ülevaade
- Ad hoc infopäring: Andmekaitse: õiguskaitsevahendid ja nende kasutamine
- EL Põhiõiguste Ameti aastaaruanne 2012
- Sotsiaaluuring: Laste osalemine kohtumenetluses

Uuringute teostamine EL Põhiõiguste Ametile jätkuvad ka 2013. aastal.

Riigi rahvusvahelistele organisatsioonidele esitatud aruannete kommenteerimine ja/või variraportite koostamine ja/ või seaduseelnõude kommenteerimine

- Keskus esitas 9. juulil 2012 Välisministeeriumile oma kommentaarid ÜRO rassilise diskrimineerimise kõigi vormide likvideerimise komiteele esitatava Eesti 10. ja 11. perioodilise aruande jaoks.
- Keskus esitas septembris justiitsministeeriumile arvamused karistusseadustiku muutmise seaduse (nn vihakõne reeglite) ja kooseluseaduse kontseptsiooni kohta.
- Juulis 2012 esitas Keskus pöördumise justiitsministeeriumile ja Riigikohtule seoses varjupaigataotlejatega kohtumenetluses (Riigi õigusabi jms küsimused).
- Keskus ja veel üheksa inimõigustega tegelevat organisatsiooni allkirjastasid ühispöördumise Eesti Vabariigi peaministrile seoses Eesti valimisega ÜRO Inimõiguste Nõukogu liikmeks. Pöördumisega kutsutakse riiki üles looma tingimusi, mis tagaksid inimõiguste organisatsioonide jätkusuutliku arengu. Ühtlasi soovivad organisatsioonid oma tegevuse kavandamiseks saada teavet Vabariigi Valitsuse plaanidest ning esitada täiendavaid küsimusi, mis lisati pöördumisele.
- Keskus töötas välja ja edastas korduvalt Riigikogu põhiseaduskomisjonile seisukohti välismaalasele rahvusvahelise kaitse andmise seaduse ja sellega seonduvate seaduste muutmise seaduse 354 SE juurde.

Muu tegevus

Inimõiguste ümarlaua loomine ja selle tegevuses osalemine

16. veebruaril 2012, 18. mail 2012, 31. augustil 2012 ja 4. detsembril 2012 toimusid Eesti Inimõiguste Keskuse ja Inimõiguste Instituudi initsiatiivil kokku kutsutud inimõiguste ümarlaua koosolekud. Ümarlaud on oluline vahend, et arendada Eestis inimõigustega tegelevate organisatsioonide koostööd. Koosolekute protokollid ja osalejad on leiatavad veebis <http://humanrights.ee/inimoigused/inimoiguste-umarlaud/>

Kontaktide arendamine

Selleks, et keskuse tööd tutvustada, on oluline arendada kontakte nii Eesti sees kui väljaspool seda. See aitab kaasa keskuse nähtavuse tõusule ning loob eeldused tõhusamaks tegutsemiseks ja koostööks. Keskuse töötajad arendasid kontakte Eesti ja välismaiste huvitatud isikutega:

- 7. juunil 2012 kohtusid Marianne Meiorg ja Kari Käsper Riigikogu Isamaa ja Res Publica Liidu fraktsiooniga, et tutvustada oma tegevust.
- Keskuse võrdse kohtlemise programmi juht Marianne Meiorg ja/või Keskuse juhataja Kari Käsper kohtusid mais ja juunis Poola, Belgia, Ukraina, Saksamaa, Ühendkuningriigi, Hollandi ja Taani suursaadikutega, kellega arutati ka inimõiguste olukorda Eestis ning võimalusi koostööks.
- 20. juunil 2012 kohtusid Marianne Meiorg ja Kari Käsper Justiitsministeeriumi avaliku õiguse osakonna juhataja Illimar Pärnamägi ja teiste töötajatega.
- Keskuse juhataja Kari Käsper kohtus 12. septembril 2012 Soome Suursaatkonna minister Heli Kanervaga, et tutvustada keskuse tegevust ja inimõiguste olukorda Eestis.
- Võrdse kohtlemise programmi juht Marianne Meiorg ja Kari Käsper kohtusid 17. septembril 2012 Norra Helsinki Komitee inimõiguste hariduse osakonna juhi Enver Djuliman'iga, et arutada võimalusi koostööks inimõiguste alase hariduse edendamisel.
- Kari Käsper ja Marianne Meiorg kohtusid 18. septembril 2012 justiitsministeeriumis vihakõne reguleerimise teemal Tanel Kalmetiga.
- Pagulasprogrammi juht Kristi Toodo kohtus septembris Punase Ristiga.
- Keskuse juhataja ja pagulaste õiguskliiniku vanemõigusekspert osalesid kolmel korral Riigikogu põhiseaduskomisjoni istungil seoses välismaalasele rahvusvahelise kaitse andmise seaduse ja sellega seonduvate seaduste muutmise seaduse eelnõuga.
- Kari Käsper osales 8. novembril 2012 kultuuriministeeriumi ja sotsiaalministeeriumi korraldatud ümarlaul "Romad Eestis".

Rahvusvaheline koostöö ja osalemine üritustel

- Võrdse kohtlemise programmi juht Marianne Meiorg osales 14. - 15.06.2012 konverentsil "Minorities and the EU Eastern Enlargement: Past, Present and Future Experiences" Tartus.
- Nooremõigusekspert Anni Säär osales 3. - 4. juulil 2012 "UNHCR/ICJ workshop for lawyers on non-refoulement."

- Juhataja Kari Käsper osales 25.-27. juunil 2012 Viinis toimunud konverentsil “KNOW-HOW3000: Promoting Human Rights - Empowering Civil Society”.
- Keskus osaleb partnerina Iirimaa Pagulasabi (Irish Refugee Council) juhitud rahvusvahelises projektis “Varajases staadiumis õigusabi andmine varjupaigataotlejatele”. Projekt kestab 01.09.2012 - 31.03.2014 ning seal osalevad veel COMPAS (Centre on Migration, Policy and Society at the University of Oxford) ja Asylum Aid (UK). Projekti rahastab Euroopa Integratsiooni ja Migratsiooni programm (EPIM). Projektijuht Kristi Toodo käis septembris projekti avakoosolekul Londonis ja oktoobris töötoas Brüsselis.
- Võrdse kohtlemise programmi juht Marianne Meiorg osales 13. – 16. septembrini 2012 Rahvusvahelise Lesbide ja Geide Assotsiatsiooni Euroopa osa (ILGA-Europe) poolt korraldatud eestkostekoolitusel.
- Kommunikatsioonispetsialist Kristin Rammus osales 21. – 25. novembril 2012 Euroopa Nõukogu poolt korraldatud vihakõne vastu võitlemise koolitusel Budapestis.
- Juhataja Kari Käsper osales sotsiaalministeeriumi kutsel Eesti delegatsiooni liikmena Euroopa Liidu Equality Summitil Küprosel 22. ja 23. novembril 2012.
- Juhataja Kari Käsper osales Läti Inimõiguste Keskuse kutsel ettekandega konverentsil “EU Fundamental Rights Charter and the Role of Civil Society in Facilitating Fundamental Rights” 27. ja 28. novembril Riias.
- 7. detsembril 2012 kohtus Marianne Meiorg Elsy Oueissiga, Liibanoni Jõudude Parteist - teemaks EIK tegevused IÕ kaitsel Eestis, IÕ olukord Eestis ning Liibanoni Jõudude Partei võimalused koostööle Eestiga.
- 6.12.2012 osales Kari Käsper Soome saatkonnas vastuvõtul.
- Kari Käsper osales 12.-17.12.2012 European Grassroots Antiracist Movement üldkoosolekul Ateenas. Seal saadi uusi kontakte Kreeka pagulasorganisatsioonidega, mitmete Ida- ja Kesk-Euroopa rassismivastaste organisatsioonidega, samuti Prantsuse, Norra jt organisatsioonidega, kes EGAM liikmed on.
- Pagulasprogrammi juht Kristi Toodo oli 6.-7. detsembril 2012 Stockholmis seminaril, mille korraldajaks oli Global Utmaning Rootsist. Tegemist oli migratsiooniteemalist koostööd tugevdava üritusega.

Strateegia rakendamise jälgimine

Strateegiaseminar toimus Fra Mare spaahotellis Haapsalus, 16.-17. augustil 2012. Seminaril osalesid Merle Albrant, Kelly Grossthal, Jevgeni Krištafovits, Kari Käsper, Ivi Anna Masso, Marianne Meiorg, Tanel Mätlik, Katrin Nyman-Metcalf, Kristin Rammus, Anne-Ly Reimaa (Kultuuriministeerium), Egert Rünne, Anni Säär ja Sirli Tooming (Kultuuriministeerium). Seminaril arutati keskuse strateegia eesmärkide täitmist.

Meediakajastused

Keskuse meediakajastus oli 2012. aastal aktiivne. Meediatööd koordineeris kommunikatsioonispetsialist ning meediatöö toimus vastavalt kommunikatsioonistrateegiale. Samuti alustas 2012. aastal ilmumist Keskuse uudiskiri, mis ilmus 11 korda.

Kajastus paberlehtedes ja online-meedias (ajaliselt kahanevas järjekorras):

- 10.12.2012 Täna tähistatakse rahvusvahelist inimõiguste päeva (Postimees)
- 29.11.2012 Kari Käsper: Õigus viha õhutada? (Delfi)
- 27.11.2012 Human Rights Center Calls for Monitoring of Asylum Applications on Borders (ERR news)
- 27.11.2012 Inimõiguste keskus: piiripunktides tuleb kindlustada erapooletu monitooring (Delfi)
- 27.11.2012 Inimõiguslased: varjupaigamenetlus piiril ei ole läbipaistev (ERR uudised)
- 24.11.2012 Ootamine ja päeva möödasaatmine kaugel, kaugel metsa sees (Virumaa Teataja)
- 21.11.2012 Inimõiguste keskus: Eestil oleks võimekust rohkem pagulasi vastu võtta (Postimees)
- 21.11.2012 Центр по правам человека: Эстония способна принимать больше беженцев (Postimees rus)
- 10.11.2012 Sundränne? Millest me räägime? (Postimees, PÕFFi erileht)
- 31.10.2012 Marianne Meiorg: vahel tuleb piiramine sõnavabadusele kasuks (Postimees)
- 27.10.2012 Добро ли пожаловать в Швецию? (Postimees rus)
- 26.10.2012 Kari Käsper: parem helkurvest kui surm (Postimees)
- 25.10.2012 Взгляд на будущее Белоруссии из Эстонии: после Лукашенко тоже будет диктатор, только мягче (Delfi rus)
- 25.10.2012 ФОТО: "Ладно, я из Белоруссии, а как в Эстонии быть беженцам из Афганистана?" (Delfi rus)
- 24.10.2012 Журналист: безболезненно в Беларуси можно писать об успехах, надоях, привесах (Delfi rus)
- 22.10.2012 Эстонский политолог: в праве голоса человека ограничивают все государства (Delfi rus)
- 22.10.2012 Kari Käsper: lapsevanemale lisahääle andmine läheb vastuollu tänapäeva inimõigusnormidega (Postimees)
- 17.10.2012 Kari Käsper: Kus asub interneti Vabaduse väljak? (Postimees)
- 12.10.2012 Добро ли пожаловать в Швецию? (Djen za Dnjom)
- 11.10.2012 Welcome to Sweden! ehk kuidas ma turvaohvitseridele tagumikku näitasin (Pärnu Postimees)
- 10.10.2012 DELFI В ШВЕЦИИ: "Может, решая проблемы беженцев, мы найдем решение и для проблем с собственными русскими" (Delfi rus)
- 10.10.2012 DELFI В ШВЕЦИИ: Депортация по-шведски затмевает высылку по-эстонски по всем статьям (Delfi rus)
- 10.10.2012 DELFI В ШВЕЦИИ: Андрей Арюпин — куда можно попасть, когда в Эстонии становится скучно (Delfi rus)
- 01.10.2012 Inimõiguste keskus soovib samasoolistele ka vaimulikke abielusid (ERR uudised)
- 01.10.2012 Inimõiguste keskus soovib samasoolistele ka kiriklikke abielusid (Postimees)
- 28.08.2012 Inimõiguslane: kooseluseadus soodustaks lesbide ja geide sallimist (Postimees)
- 03.08.2012 Perekonda defineeritakse oma suva järgi (Eesti Päevaleht)

- 02.08.2012 EIK taunib samast soost vanematega perede erinevat kohtlemist (Postimees)
- 27.07.2012 Kari Käsper: väike palgalisa mittesuitsetajale on lubatav (Postimees)
- 03.07.2012 Eesti riik pidas Somaaliast pärit saatjata last kurjategijaks (Eesti Päevaleht)
- 20.06.2012 Kodanikeorganisatsioonid: Eesti peaks pagulaste lõimimisega rohkem vaeva nägema (Delfi)
- 26.05.2012 Käsper: Eurovisioon on võimalus juhtida tähelepanu inimõigustele (Postimees)
- 08.05.2012 Kari Käsper: "neeger" ja "mustlane" meedias (Postimees)
- 25.04.2012 Merle Albrant: lühem tööndal aitaks vähendada lapsevanemate stressi (Naine24)
- 25.04.2012 Eesti ei taha Ukraina poliitilistele pagulastele asüüli pakkuda (Eesti Päevaleht)
- 17.04.2012 Inimõiguslased: sooneutraalne lasteaed on võrreldav kristlikuga (Postimees)
- 11.04.2012 Правозащитники призывают обратить внимание на русские школы и неграждан (ERR novosti)
- 11.04.2012 Marianne Meiorg: inimõigused 2011 – tagasilööke ei ole, seisakut on (ERR uudised)
- 11.04.2012 Кари Кяспер: русскоязычные часто не хотят получать информацию из наших СМИ (DzD)
- 11.04.2012 Report: Apathy Biggest Obstacle to Realizing Human Rights (ERR news)
- 11.04.2012 Aruanne: puuetega inimeste olukord pole paranenud (ERR uudised)
- 11.04.2012 Masso: vähemusrahvuse emakeelne õpe on privileeg (Postimees)
- 11.04.2012 Võrdõiguslikkuse volinik ei saa mõnd ülesannet täita (Postimees)
- 11.04.2012 Ийви Массо: получение образования на родном языке не является правом человека (Postimees.ru, DzD)
- 11.04.2012 Aruanne: Eesti hooldekodudes võib esineda piinamist (Postimees)
- 11.04.2012 Käsper: Galojani jaoks on inimõigustele rõhumine ettekäändeks (Õhtuleht)
- 11.04.2012 Raport: inimõiguste rikkumise lõpetamine jääb poliitilise tahte taha (Postimees)
- 11.04.2012
- Varjupaiga juht: eesti keelt õpetame, aga õppimine on vabatahtlik (Postimees)
- 11.04.2012 Правозащитник: эстонизация русских школ уменьшит дискриминацию (Postimees.ru, DzD)
- 11.04.2012 Inimõiguste aruanne: suurimaks takistuseks on hoolimatus (ERR uudised)
- 11.04.2012 Inimõiguslane: vene koolide eestistamine vähendab diskrimineerimist (Õhtuleht)
- 11.04.2012 livi Anna Masso: palgalõhe on probleem, kuid sookvoote ma ei toeta (Õhtuleht)
- 11.04.2012 Inimõiguste aastaaruanne: Eesti hooldusraviasutustes võib esineda piinamist (Delfi)
- 11.04.2012 livi Masso: takistav hoolimatus (Postimees)
- 11.04.2012 Kristina Kallas: riik on pagulased unarusse jätnud (Postimees)
- 11.04.2012 Ilmub järjekordne aastaaruanne inimõigustest Eestis (ERR uudised)
- 02.03.2012 Eesti Inimõiguste Keskus: sündinud lapsel on õigus elule (Naine24)

Raadio- ja teleintervjuud:

- 21.11.2012 Kristin Rammus ja Kari Käsper PÕFFi inimõiguste eriprogrammist Avatud Eesti Fondi saates (Kuku raadio)
- 20.11.2012 Kristin Rammus seminarist "Euroopa väljakutsed migratsiooni poliitikaga tegelemisel" (Raadio 4)
- 20.11.2012 Egert Rünne ja Kristi Toodo seminarist "Euroopa väljakutsed migratsiooni poliitikaga tegelemisel" (ERR uudised)
- 12.12.2012 Kari Käsperi intervjuu Saates inimõiguste nõukogu teemal (Kuku raadio)
- 17.10.2012 Kristin Rammus ajakirjanike õppereisist Avatud Eesti Fondi saates (Kuku raadio)
- 11.10.2012 Delfi kiirtund – sundrände teemaline õppereis ja asüülipoliitika (Kuku raadio)
- 11.09.2012 Merle Albrant – kultuurilisest kohanemisest, rahvuse ja rassipõhisest diskrimineerimisest (Terevisioon, ERR)

- 04.09.2012 Omakohus – Marianne Meiorgi kommentaar kooseluseadusele (TV3)
- 28.08.2012 Reporter – Marianne Meiorgi kommentaar kooseluseadusele (Kanal 2)
- 28.08.2012 Saade – Kari Käsperi kommentaar kooseluseadusele (Kuku raadio)
- 24.05.2012 Merle Albrant saates “Naised ei nuta” (Kanal 2)
- 08.08.2012 Selle aasta Tartuff pöörab tähelepanu ka pagulastele (Vikerraadio)
- 11.04.2012 Inimõiguste aruanne (Tallinna TV, Täna)
- 11.04.2012 Inimõiguste aruanne (Pervõi Baltiskii Kanal uudised)
- 11.04.2012 Inimõiguste täiuslikku teostamist takistab hoolimatus (Kanal 2, Reporter)
- 11.04.2012 Inimõiguste aruanne (ETV, Aktuaalne Kaamera vene keeles)
- 11.04.2012 Inimõiguste aruanne (ETV, Aktuaalne Kaamera)
- 11.04.2012 Центр по правам человека: Самым острым вопросом 2011 года стал переход на эст. язык обучения (Raadio 4)
- 11.04.2012 Inimõiguste aruanne saates Raadioekspress (Kuku raadio)
- 11.04.2012 Kari Käsper ja Marianne Meiorgi Avatud Eesti Fondi saates (Kuku raadio)
- 11.04.2012 Kuku raadio uudised – inimõiguste aruanne (Kuku raadio)
- 11.04.2012 Terevisiooni uudised – ilmus inimõiguste aruanne “Inimõigused Eestis 2011” (ETV)
- 07.02.2012 Mehe vägivald eest põgenenud eestlanna peab lapse Itaaliasse tagasi viima (Kanal 2, Reporter)

Hinnang tegevusele

Üldhinnang keskuse tegevusele 2012. aastal on väga hea. Keskuse tegevus arenes oluliselt edasi ning pandi alus edasisele kasvule. Tulevikus tuleb enam tähelepanu pöörata tegevuse tõhustamisele ning strateegilistele huvikaitsetegevustele nagu strateegiline hagelemine, et saavutada veel suuremat mõju.

Keskuse tegevus on üldiselt finantsiliselt ja sisuliselt jätkusuutlik, kuigi rohkem tähelepanu tuleb pöörata rahastusallikate mitmekesistamisele. Samuti tuleb hoolega jälgida, et riigipoolne rahastus ei moodustaks liiga suurt osakaalu keskuse tuludest.

Kari Käsper

juhataja

Raamatupidamise aastaaruanne

Bilanss

(eurodes)

	31.12.2012	31.12.2011	Lisa nr
Varad			
Käibevara			
Raha	114 495	60 439	2
Nõuded ja ettemaksud	934	1 836	3,4
Kokku käibevara	115 429	62 275	
Kokku varad	115 429	62 275	
Kohustused ja netovara			
Kohustused			
Lühiajalised kohustused			
Võlad ja ettemaksud	27 854	13 745	4,5
Sihtotstarbelised tasud, annetused, toetused	83 325	36 466	6
Kokku lühiajalised kohustused	111 179	50 211	
Kokku kohustused	111 179	50 211	
Netovara			
Sihtkapital/Osakapital nimiväärtuses	13	13	
Eelmiste perioodide akumuleeritud tulem	12 051	2 463	
Aruandeaasta tulem	-7 814	9 588	
Kokku netovara	4 250	12 064	
Kokku kohustused ja netovara	115 429	62 275	

Tulemiaruanne

(eurodes)

	2012	2011	Lisa nr
Tulud			
Annetused ja toetused	179 941	144 800	6
Tulu ettevõtlusest	0	5 491	
Muud tulud	2 173	0	
Kokku tulud	182 114	150 291	
Kulud			
Sihtotstarbeliselt finantseeritud projektide otsesed kulud	-189 616	-53 168	7
Jagatud annetused ja toetused	-58	0	
Mitmesugused tegevuskulud	-147	0	
Tööjõukulud	0	-87 575	8
Muud kulud	-107	-12	
Kokku kulud	-189 928	-140 755	
Põhitegevuse tulem	-7 814	9 536	
Finantstulud ja -kulud	0	52	
Aruandeaasta tulem	-7 814	9 588	

Rahavoogude aruanne

(eurodes)

	2012	2011
Rahavood põhitegevusest		
Põhitegevuse tulem	-7 814	9 536
Põhitegevusega seotud nõuete ja ettemaksete muutus	902	-1 498
Põhitegevusega seotud kohustuste ja ettemaksete muutus	14 109	11 519
Laekumised sihtotstarbelistest tasudest, annetustest, toetustest	234 203	124 094
Kokku rahavood põhitegevusest	241 400	143 651
Rahavood investeerimistegevusest		
Laekunud intressid	0	52
Kokku rahavood investeerimistegevusest	0	52
Rahavood finantseerimistegevusest		
Laekumised sihtotstarbelistest tasudest, annetustest, toetustest	-187 344	-144 800
Kokku rahavood finantseerimistegevusest	-187 344	-144 800
Kokku rahavood	54 056	-1 097
Raha ja raha ekvivalendid perioodi alguses	60 439	61 536
Raha ja raha ekvivalentide muutus	54 056	-1 097
Raha ja raha ekvivalendid perioodi lõpus	114 495	60 439

Netovara muutuste aruanne

(eurodes)

			Kokku netovara
	Sihtkapital/Osakapital nimiväärtuses	Akumuleeritud tulem	
31.12.2010	13	2 463	2 476
Aruandeaasta tulem		9 588	9 588
31.12.2011	13	12 051	12 064
Aruandeaasta tulem		-7 814	-7 814
31.12.2012	13	4 237	4 250

Raamatupidamise aastaaruande lisad

Lisa 1 Arvestuspõhimõtted

Üldine informatsioon

Sihtasutuse raamatupidamise aastaaruanne on koostatud kooskõlas Eesti hea raamatupidamistavaga.

Raamatupidamise aastaaruanne on koostatud järgides Eesti Raamatupidamise Seaduses toodud põhimõtteid ja printsiipe, mida täiendavad Raamatupidamise Toimkonna poolt välja antud juhendid.

Alates 01.01.2013 muutusid kohustuslikeks muudatused Raamatupidamise Toimkonna juhendites. Sihtasutuse raamatupidamisarvestust mõjutavad muudatused RTJ 12-s Valitsusepoolne abi.

Sihtasutuse majandusaasta vältab 01.jaanuarist 31.detsembrini.

Raamatupidamise aastaaruande koostamisel on lähtutud soetusmaksumuse printsiibist.

Raha

Raha ja selle ekvivalentidena kajastatakse bilansis raha kirjel ja rahavoogude aruandes kassas olevat sularaha, kuni 3-kuulisi tähtajalisi deposiite.

Nõuded ja ettemaksud

Nõuetena ostjate vastu kajastatakse ettevõtte tavapärase põhitegevuse käigus tekkinud lühiajalisi nõudeid. Nõudeid ostjate vastu kajastatakse korrigeeritud soetusmaksumuses (s.o nominaalväärtus miinus vajadusel tehtavad allahindlused).

Individaalselt oluliste nõuete väärtuse langust (st. vajadust allahindluseks) hinnatakse iga ostja kohta eraldi, lähtudes eeldatavasti tulevikus laekuvate summade nüüdisväärtusest.

Kõiki muid nõudeid (viitlaekumised, muud lühiajalised nõuded) kajastatakse korrigeeritud soetusmaksumuses.

Lühiajaliste nõuete korrigeeritud soetusmaksumus on üldjuhul võrdne nende nominaalväärtusega (miinus võimalikud allahindlused), mistõttu lühiajalisi nõudeid kajastatakse bilansis tõenäoliselt laekuvus summas.

Finantskohustused

Kõik finantskohustused (võlad tarnijatele, viitvõlad ning muud lühi- ja pikaajalised võlakohustused) võetakse algselt arvele nende soetusmaksumuses, mis sisaldab ka kõiki soetamisega otseselt kaasnevaid kulutusi. Edasine kajastamine toimub korrigeeritud soetusmaksumuse meetodil.

Lühiajaliste finantskohustuste korrigeeritud soetusmaksumus on üldjuhul võrdne nende nominaalväärtusega, mistõttu lühiajalisi finantskohustusi kajastatakse bilansis maksmisele kuuluvas summas.

Finantskohustus liigitatakse lühiajaliseks, kui selle tasumise tähtaeg on kaheteist kuu jooksul alates bilansikuupäevast; või ettevõtteel pole tingimusteta õigust kohustise tasumist edasi lükata rohkem kui 12 kuud pärast bilansikuupäeva.

Sihtotstarbelised tasud, annetused ja toetused on kajastatud brutomeetodil.

Seotud osapooled

Sihtasutuse aastaaruande koostamisel on loetud seotud osapoolteks:

1. asutajaid
2. tegev- ja kõrgemat juhtkonda;
3. eespool loetletud isikute lähedasi pereliikmeid ja nende poolt kontrollitavaid või nende olulise mõju all olevaid ettevõtteid.

Lisa 2 Raha

(eurodes)

	31.12.2012	31.12.2011
Arvelduskontod	114 495	60 439
Swedpank	91 414	51 767
Swedpank(Avatud Eesti Fond)	22 700	8 570
Swedpank(Annetuste pank)	381	102
Kokku raha	114 495	60 439

Lisa 3 Nõuded ja ettemaksed

(eurodes)

	31.12.2012	Jaotus järelejäänud tähtaja järgi		
		12 kuu jooksul	1 - 5 aasta jooksul	üle 5 aasta
Maksude ettemaksed ja tagasinõuded	25	25		
Ettemaksed	313	313		
Muud makstud ettemaksed	313	313		
Ettemaksed aruandvatele isikutele	258	258		
Üüri deposiit	338	338		
Kokku nõuded ja ettemaksed	934	934		
	31.12.2011	Jaotus järelejäänud tähtaja järgi		
		12 kuu jooksul	1 - 5 aasta jooksul	üle 5 aasta
Maksude ettemaksed ja tagasinõuded	1 471	1 471		
Muud nõuded	27	27		
Viitlaekumised	27	27		
Üüri deposiit	338	338		
Kokku nõuded ja ettemaksed	1 836	1 836		

vt.lisa 4

Lisa 4 Maksude ettemaksed ja maksuvõlad

(eurodes)

	31.12.2012		31.12.2011	
	Ettemaks	Maksuvõlg	Ettemaks	Maksuvõlg
Üksikisiku tulumaks		1 282		3 048
Sotsiaalmaks		2 392		4 981
Kohustuslik kogumispension		73		62
Töötuskindlustusmaksed		304		344
Intress				9
Ettemaksukonto jääk	25		1 471	
Kokku maksude ettemaksed ja maksuvõlad	25	4 051	1 471	8 444

vt.lisa 3 ja 5

Lisa 5 Võlad ja ettemaksed

(eurodes)

	31.12.2012	Jaotus järeljäänud tähtaja järgi		
		12 kuu jooksul	1 - 5 aasta jooksul	üle 5 aasta
Võlad tarnijatele	567	567		
Võlad töövõtjatele	16 719	16 719		
Maksuvõlad	4 051	4 051		
Muud võlad	5 714	5 714		
Intressivõlad	21	21		
Muud viitvõlad	5 693	5 693		
Võlad aruandvatele isikutele	803	803		
Kokku võlad ja ettemaksed	27 854	27 854		

	31.12.2011	Jaotus järeljäänud tähtaja järgi		
		12 kuu jooksul	1 - 5 aasta jooksul	üle 5 aasta
Võlad tarnijatele	3 128	3 128		
Võlad töövõtjatele	1 576	1 576		
Maksuvõlad	8 444	8 444		
Muud võlad	597	597		
Muud viitvõlad	597	597		
Kokku võlad ja ettemaksed	13 745	13 745		

vt.lisa 4

Lisa 6 Sihtotstarbelised tasud, annetused ja toetused (eurodes)

Brutomeetod

	31.12.2010	Saadud	Tagastatud	Tulu/ amortisatsioon	31.12.2011
Sihtfinantseerimine tegevuskuludeks					
Stiftelsen Alands Fredsin	4 500	9 000		-13 500	0
SA Avatud Eesti Fond	0	47 221		-47 221	0
Kultuuriministeerium	14 505	11 895		-26 400	0
Eraisikud	0	175		-175	0
Rahandusministeerium	0	6 000		-6 000	0
Siseministeerium	38 167	49 803		-51 504	36 466
BDG Meelelahutuse AS	0	0			0
Stiftung Open Society Institute	0	0			0
Kokku sihtfinantseerimine tegevuskuludeks	57 172	124 094		-144 800	36 466
Kokku sihtotstarbelised tasud, annetused ja toetused	57 172	124 094		-144 800	36 466
	31.12.2011	Saadud	Tagastatud	Tulu/ amortisatsioon	31.12.2012
Sihtfinantseerimine tegevuskuludeks					
Siseministeerium	28 517	21 879		-50 382	14
Pagulasfond 2010	7 949		-7 949		
Avatud Eesti Fond		45 341		-32 574	12 767
EPIM		7 803		-2 820	4 983
FRA		15 353		-10 713	4 640
ILGA		8 999		-2 075	6 924
KM Inimõiguste aruanne		13 585		-13 284	301
KM tegevtoetus		18 158		-16 684	1 474
Pagulasfond 2011		68 985		-48 623	20 362
VOM		2 240		-2 240	
Pagulasfond 2012		31 860			31 860
Kokku sihtfinantseerimine tegevuskuludeks	36 466	234 203	-7 949	-179 395	83 325
Kokku sihtotstarbelised tasud, annetused ja toetused	36 466	234 203	-7 949	-179 395	83 325

Lisaks sihtotstarbelistele laekumistele 179395 on kulude katteks arvestatud annetusi 546 Kokku 179941

Lisa 7 Sihtotstarbeliselt finantseeritud projektide otsesed kulud (eurodes)

	2012	2011
Transpordikulud	0	432
Üür ja rent	7 808	6 095
Mitmesugused bürookulud	515	9 837
Lähetuskulud	6 273	9 692
Tööjõukulud	136 530	2 690
Reklaam	0	1 344
Tõlked	1 686	2 799
Seminar	1 885	2 029
Õigusabi	18 044	0
Muud	16 875	18 250
Kokku sihtotstarbeliselt finantseeritud projektide otsesed kulud	189 616	53 168

vt.lisa 8

Lisa 8 Tööjõukulud (eurodes)

	2012	2011
Palgakulu	101 684	67 171
Sotsiaalmaksud	34 846	23 094
Kokku tööjõukulud	136 530	90 265
Sellest kajastatud sihtotstarbeliselt finantseeritud projektide otsese kuluna	136 530	2 690
Töötajate keskmine arv taandatuna täistööajale	4	4

Sihtasutuses on peale 4 töölepinguga töötaja veel keskmiselt 6 töövõtulepingu alusel töötavat kaastöötajat

vt.lisa 7

Lisa 9 Seotud osapooled (eurodes)

Liikmete arv majandusaasta lõpu seisuga		
	31.12.2012	31.12.2011
Füüsilisest isikust liikmete arv	2	2

Saldod seotud osapooltega rühmade lõikes

	31.12.2012	31.12.2011	
	Kohustused	Nõuded	Kohustused
Asutajad ja liikmed		27	205
Tegev- ja kõrgem juhtkond ning olulise osalusega eraisikust omanikud ning nende valitseva või olulise mõju all olevad ettevõtjad	4 235		

Tegev- ja kõrgemale juhtkonnale arvestatud tasud ja muud olulised soodustused		
	2012	2011
Arvestatud tasu	21 733	30 344